

Positiivinen luottorekisteri HE 22/2022 vp

Talous- ja velkaneuvonnan huomioita

Mia Markula, yksikkövastaava, VT

Varsinais-Suomen oikeusaputoimisto, talous- ja velkaneuvonta

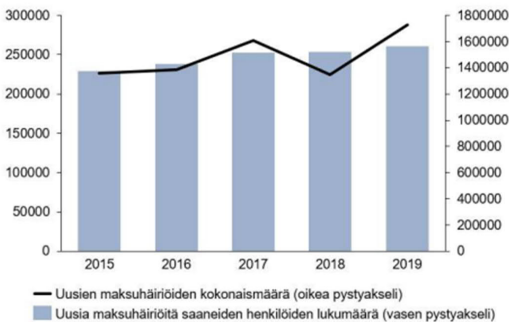
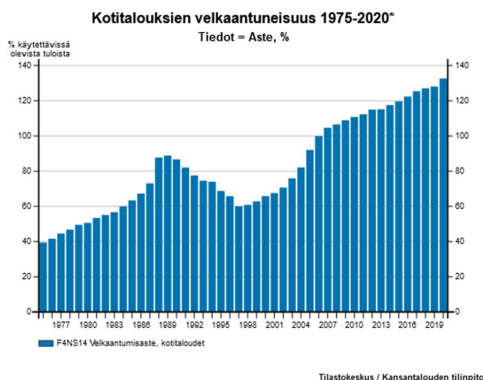
17.3.2022

OIKEUSAPU- JA
EDUNVALVONTAPIIRIT

RÄTTSHJÄLPS- OCH
INTRESSEBEVAKNINGSDISTRIKTEN

Velkaantuneisuus ja maksuhäiriöt

OIKEUSAPU- JA
EDUNVALVONTAPIIRIT

RÄTTSHJÄLPS- OCH
INTRESSEBEVAKNINGSDISTRIKTEN

Maksuhäiriöiden riskejä

- Keskimääräistä useammin maksuhäiriö on nuorilla miehillä, naimattomilla, eronneilla, muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvilla, työttömillä ja valtion tuella rakennetussa vuokra-asunnossa asuvilla.
- Maksuhäiriöt ovat yhteydessä alhaiseen koulutustasoon, äskettäiseen avioeroon ja alaikäisten lasten vanhempiin.
- Maksuhäiriöt kasaantuvat: kun henkilö saa yhden maksuhäiriömerkinnän, todennäköisyys saada lisää merkintöjä on huomattavasti korkeampi verrattuna tilanteeseen, jossa merkintöjä ei ole vielä yhtään. Näin tapahtuu erityisesti, kun maksuhäiriömerkinnän saa nuori ja ensimmäisenä saatu maksuhäiriömerkintä aiheutuu luottokortti- tai osamaksuvelan laiminlyönnistä (Maksuhäiriöt Suomessa 2015-2020).
- Korkojen oletetaan nousevan vuonna 2022. Inflaatio jo 4,5 %. Uhkakuvana stagflaatio eli talouskasvun tyrehtyminen ja kuluttajahintojen nousu (ensin korona ja sitten sota).

OIKEUSAPU- JA
EDUNVALVONTAPIIRIT

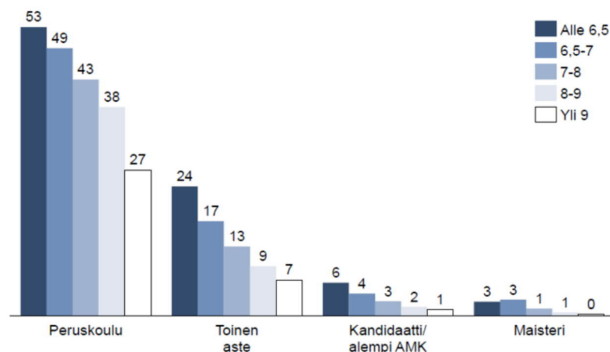
RÄTTSHJÄLPS- OCH
INTRESSEBEVAKNINGSDISTRIKTEN

Koulutus

<https://www.aalto.fi/fi/uutiset/matala-koulutustaso-on-selkein-yhteinen-tekija-maksuhairiomerkin-tojen-takana>

Maksuhäiriöisten henkilöiden prosenttiosuus koulutustason ja peruskoulun päättötodistuksen pistekeskivertuksen mukaan marraskuussa 2020 (N = 1 190 401)

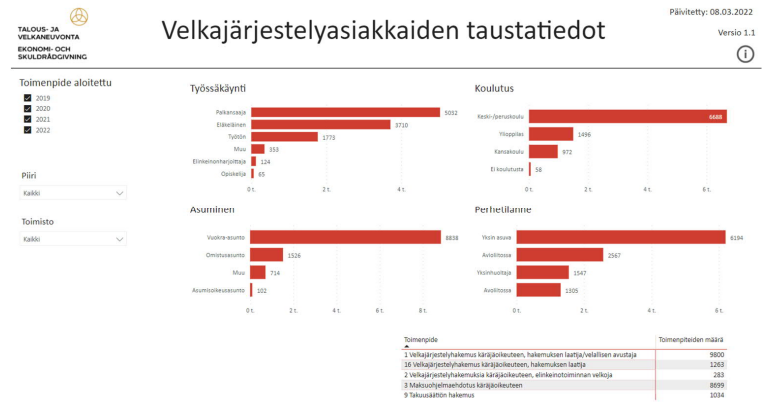

OIKEUSAPU- JA
EDUNVALVONTAPIIRIT

RÄTTSHJÄLPS- OCH
INTRESSEBEVAKNINGSDISTRIKTEN

Velkajärjestelyasiakkaiden taustatiedot

OIKEUSAPU- JA
EDUNVALVONTAPIIRIT

RÄTTSHJÄLPS- OCH
INTRSESSEBEVAKNINGSDISTRIKTEN

Ikäjakauksen uusista asiakkaistamme 30 – 49 vuotiaat

OIKEUSAPU- JA
EDUNVALVONTAPIIRIT

RÄTTSHJÄLPS- OCH
INTRSESSEBEVAKNINGSDISTRIKTEN

Asiakkaiden määriä

- Tavoitamme noin 16 - 17 000 uutta asiakasta ja asiakkuuksia noin 23 - 24 000 vuodessa (sisältää myös uudestaan asiakkaaksi tulevia ihmisiä).
- Anonyymia neuvontaa annamme 7 000 – 8 000 asiakkaalle, joista anonyymia talousneuvontaa annamme vuositason yli 5 000 asiakkaallemme.

OIKEUSAPU- JA
EDUNVALVONTAPIIRIT

RÄTTSHJÄLPS- OCH
INTRESSEBEVAKNINGSDISTRIKTEN

Taustoitusta asiakkaittemme todellisuudesta

Luottomarkkinat ovat monimutkaiset on markkinoille on uusia vaivattomasti ja nopeasti saatavia kuluttajalle kalliita kuluttajaluottotuotteita, kynnys ottaa velkaa on hyvin matalalla.

Kotitaloudet velkaantuvat nyt ongelmallisesti vakuudettomilla korkeakorkoisilla luotoilla, suomalaisista jopa neljänneksellä on kulutusluottoa.

Asiakkaillamme ei yleensä ole harkintakyvyssään ongelmia, usein on saattanut olla puutetta talouden suunnittelussa ja tiedoissa. Vakuudettomien luottojen mainonta on asiakkaiden kokemuksen mukaan painostavaa ja aggressiivista. Monet asiakkaamme eivät ymmärrä minkä hintaista laina on, eli ei ymmärretä käytännössä korkoa tai puhumattakaan korkoa koron päälle -ilmiötä. Erityisryhmät ovat erittäin haasteellisessa asemassa!

Näyttönä edellisestä on, että lopulta ylivelkaantuneiksi päätyvät henkilöt, jotka ovat alkaneet lyhentämään velkojaan uudella velkarahalla ja joutuneet velkakierteeseen. He kadottavat vähitellen kykynsä hahmota todellisten lainanhoitokustannusten kokonaisvaikutusta talouteensa. Velkakierre suurentuneineen lyhennyksiin kaataa heidän taloutensa lopulta ja tällä on laajemminkin yhteiskunnallisia kerrannaisvaikutuksia.

OIKEUSAPU- JA
EDUNVALVONTAPIIRIT

RÄTTSHJÄLPS- OCH
INTRESSEBEVAKNINGSDISTRIKTEN

Taustoitusta

Kaikki velkojat eivät ole toimineet vastuullisesti myöntäessään luottoja, koska velkakierteeseen joutuu niin moni luottomarkkinoilla. Talous- ja velkaneuvonnan kokemuksen mukaan velkojien kuluttajien luottokelpoisuuden arviointi ei ole ollut riittävällä tasolla, jos velan maksaminen uudella velalla mahdollistuu tässä mittakaavassa.

Suomessa kuluttajansuoja yleisesti on hyvällä tolalla ja luotamme siihen, että saamme suojaa kuluttajina. Kuitenkin kuluttajaluottojen korot ja kulut voivat olla kohtuuttomia, mutta silti täysin laillisia (mikä on koron kiskontaa?).

Kuluttajaluotonantajia kuten korkeakorkoisia joustoluottoja myöntäviä velanantajia on käytännössä vaikea viranomaisten valvoa.

Positiivinen luottorekisteri olisi tärkeää ylivelkaantumisen ehkäisemisessä ja vastuullisen luotonannon edistämiseksi.

Tärkeää on, että kansalaiset, viranomaistoimijat kuten talous- ja velkaneuvonta ja velkojat voivat saada kootusti tiedot tuloista ja veloista ehtoineen yhdestä rekisteristä. Positiivista luottorekisteriä ylläpitäisi verottaja viranomaistahona ja sitä voitaisiin myös hyödyntää tutkimuslähteenä.

OIKEUSAPU- JA
EDUNVALVONTAPIIRIT

RÄTTSHJÄLPS- OCH
INTRESSEBEVAKNINGSDISTRIKTEN

Talous- ja velkaneuvonnalle pääsy rekisteriin

Erityisesti Talous- ja velkaneuvonnalle tulisi saada mahdollisimman pian käyttöoikeus positiiviseen luottorekisteriin, koska olemme kansalaisiimme nähden ruohojuuritason ydintoimija, tavoitamme ylivelkaantumisriskissä olevia kansalaisia ja yksityisiä elinkeinon- ja ammatinharjoittajia maksuttomalla palvelullamme.

Meidän asiakkaita ovat potentiaalisesti kaikki suomalaiset siihen katsomatta ovatko he velkaantuneita tai ei.

Talous- ja velkaneuvonnan tehtävät ovat selvittää, neuvoa ja avustaa asiakasta hänen talousasioissaan (laki talous- ja velkaneuvonnasta 1.12.2017/813). Olemme Oikeusministeriön hallinnon alla.

Tiedonsaanti tehostaisi näitä lakisääteisiä tehtäviämme.

Erittäin tärkeä tiedonsaanti olisi mm. velkajärjestelyasiakkaittemme hakemuksia, vastineita ja maksuohjelmia laatiessamme, jolloin saisimme suoraan oikeat tiedot. Talous- ja velkaneuvojat tekevät oikeudenkäyntiavustajina pääosin hakemukset, vastineet ja maksuohjelmat asiakkaan puolesta velkajärjestelyasioissa. Kaikki osapuolet hyötyisivät tästä kuten neuvonta, asiakas, velkojat ja tuomioistuimien.

Talous- ja velkaneuvonta on myös päätoimija, kun tuetaan kansalaisten talousosaamista ja ennaltaehkäisevää talousneuvontaa käytännössä (Ennakoivan talousneuvonnan hanke ulosoton kanssa ja Talousosaamisen hankkeet Suomen Pankin kanssa).

OIKEUSAPU- JA
EDUNVALVONTAPIIRIT

RÄTTSHJÄLPS- OCH
INTRESSEBEVAKNINGSDISTRIKTEN

Lähteitä

- Säästäminen Luotonkäyttö ja Maksutavat 2021 Finanssialan raportti
https://www.finanssiala.fi/wp-content/uploads/2021/07/FA_SLM_2021_raportti.pdf
- Maksuhäiriöiden riskejä https://www.aalto.fi/sites/g/files/flghsv161/files/2021-05/Luotonen%20Puttonen%20Rantapuska%20Maksuh%C3%A4iri%C3%B6t%20Suomessa_0.pdf
- <https://www.aalto.fi/fi/uutiset/matala-koulutustaso-on-selkein-yhteinen-tekija-maksuhairiomerkintojen-takana>
- Talous- ja velkaneuvonnan Power Bi tilastot.

OIKEUSAPU- JA
EDUNVALVONTAPIIRIT

RÄTTSHJÄLPS- OCH
INTRESSEBEVAKNINGSDISTRIKTEN

Kiitos!